

ASZÁNTÚL

ELFIZETÉSI ÁR
Hónapontaiban átvérve:
1. évfolyam 16.-
2. évfolyam 16.-
3. évfolyam 16.-
4. évfolyam 16.-
5. évfolyam 16.-
6. évfolyam 16.-
7. évfolyam 16.-
8. évfolyam 16.-
9. évfolyam 16.-
10. évfolyam 16.-
Egyes szám ára 111.-

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétéves
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca.
A szerkesztőség kéziratok vételét
császára vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetési és hirdetések a kiadó
hivatalában intézendők.

1917. évfolyam 233. szám. Pégyvárad Csütörtök, 1917 október 11.

A pétervári minisztertanács a polgári koalíció ellen.

Budapest, október 10. (Saját Pétervárról hivatalosan jelentik: A pétervári minisztertanács, miután megválasztotta elnökét, elfogadta a maximálisták azon javaslatát, amely tiltakozik a polgári elemmel való koalíció ellen és bizalmát fejezi ki az iránt, hogy a minisztertanács forradalmi hatalmat fog alakítani.

Kühleman körutja a szövetségeseknél.

Budapest, október 10. (Saját tudósítónktól.) Készből jelentik: Kühleman államtitkár ma reggel Bécsbe érkezett. A német követsegen szállott meg. Czerninnek sem találkozhott, mert a külügyminiszter a Semmeringen időskék.

Kühleman ma délután Szófiába utazott, ahonnan Konstantinápolyba fog menni.

Elszász-Lotharingia új alkotmányos formája

Budapest, október 10. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Elszász-Lotharingia alkotmányos formájában a legközelebbi napokban jelentős változás várható. A birodalom vezetősége magáévé tette a többségi pártok azon óhaját, hogy Elszász-Lotharingia egy monarchikus fővel rendelkező szövetségi állammá alakuljon erős demokrácia és parlamenti biztosíték mellett.

A pétervári angol nagykövet ellenforradalmi röpcédulái.

Budapest, október 10. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A „Novoja Vremja” című lap pincéjében a rendőrség házkutatást tartott, temérdek röpcédulákat találtak, amelyek ellenforradalomra izgatnak. A röpcédulák eredete az angol nagykövet működésével hozható összefüggésbe.

Allandó zavargások Olaszországban.

Budapest, október 10. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: Turinban még mindig általános sztrájk van. Több délolaszországi városban komoly zavargások voltak. A tömeg megrohanta és kifosztotta az élelmiszer üzleteket. Számos helységben szigorított ostromállapot van.

Markovits és Weinberger cégnél, Bémer-tér.

Modell blousok óriási választékban és rendkívüli olcsó árban, valamint selymek szövetek és mosó kelmék méterenkénti olcsó eladása megkezdődött.

Allandó újdonságok kész női confectione alsó szoknya, miedervédő, kész fehérneműk, harisnyák, nap- és esernyők kaphatók. Szabóműhelyében rendelésre a legjobb női ruhák készülnek. Telefon 11-09.

Egyes szám ára 12 fillér.

Finnország köztársaság lesz.

Budapest, október 10. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Finnország szocialistái a finnországi köztársaság rögtöni kikiáltását tartóztok el. Meg fogják választani a köztársaság elnökét. A polgári párt véleménye az, hogy az államforma megváltoztatását a nemzetgyűlés döntheti el. Az orosz csapatok szigorúan ellenőrzik a kormány cselekedeteit.

A cári pár elhelyezése.

Budapest, október 10. (Saját tudósítónktól.) Bernből távirják: A Havsz ügynökség jelenti: A cári párt Tobolszkból elszállítják és az Abalad nevű kolostorban készítik számukra helyet.

Az egyiptomi szultán halála.

Budapest, október 10. (Saját tudósítónktól.) Londonból a Reuter-ügynökség jelenti: Az egyiptomi szultán meghalt. Utódja öcsöse Ahmed Fuad lesz.

Minisztertanács.

Budapest, október 10. (Saját tudósítónktól.) Ma délelőtt minisztertanács volt. Ezen a héten még egy minisztertanácsot fog tartani a kormány, amelyen a választójogi javaslatot is tárgyalni fogja.

Négy fegyveres hajó elsüllyesztése.

Budapest, október 10. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelenti:

Az angol csatornában egy bűvárhajónk négy megterhelt felfegyverett hajót elsüllyesztett.

Kimerültek

Flandriában a francia-angol csapatok.

Berlin, október 10. A nagyfőhadparancsnok jelentése:

Keleti harctér.

Rupprecht hajó trónörökös vezetésében nagy hadserege. A flandriai csatákra tegnap tízezer brit hadosztály mellett ismét harcra léptek a francia csapatok is. A két szövetséges nyugati hatalom hatalmas erőfeszítése a naphosszat tartó viaskodásban flandriai harcossáink állhatóságával szemben kimerült. A legerősebb pergőtűz után reggel előretörő támadások beavatású szolgálta a oszthoz, amely esakadlan legerősebb tüzérségi tüzhatalom mellett késő éjjelig tartott, csaknem husz kilométernyi kiterjedésben a Blachoste és Gheluvelt közötti töltésmezőkön:

Am ellenség egyre újabb erőket vetett a harcra, amelyek többször, egyes helyeken hat ízben is megrohenték vonalainkat. A Houthouster erdőől délre az ellenség Draaike, Mangalasse, Veldhoek, valamint a pólkapellei pályafővár mellett mintegy ezeröttszáz méternyi tért nyert, míg nem tartalé-

kaink ellentámadása érte és sikerét korlátozta.

Pólkapelle és a Gheluveltől délre eső terep között víztől csapatokat harcoltunk aikat erősen tartják. Az ellenségnek a tizenhárom kilométernyi harcra ellen intézett ismételt támadásai legmilyosabb veszteségei mellett mind összemolnottak.

A többi hadseregei a harci tevékenység csekély volt, csak az Aisne mentén fokozódott a tüzharc. A Lyon-salszoni utól délre előretörő francia sásadokat visszavertük.

Keleti harctér.

Nem volt lényeges esemény.

Bolgár—angol csatározás.

Macedóniai front.

A Dairan-tólól délnyugatra a bolgárok visszaverték több angol csapatot, amelyek hosszabb tüzérségi előretörés után támadást intéztek.

Ludendorff, német főparancsnok.

Károly király Volhyniában.

Budapest, október 10. (Saját tudósítónktól.) Károly király hétfőn délelőtt Lembergen át Volhyniába utazott, hogy trónralépése óta először meglátogassa Linsingen tábornok csapatait. Arz vezérkari főnök kíséretében utazott. Sokalban, Vladimir Volinszkijban és Kovelben megszakította útját, ahol meghallgatta a csapatparancsnokok jelentéseit. A király tegnap délután visszautazott Bécsbe, ahonnan Rechenauba utazott.

Harctereinken nincs esemény.

Budapest, október 10. (Hivatalos) Harctereinken ehol sem történt különösebb esemény.

A vezérkar főnöke.

Elszász-Lotharingiáról nem tárgyalnak a németek.

Budapest, október 10. A szocialdemokraták tárgyalásán a birodalomgyűlés tegnapi főbizottsági ülésén Kühlmann külügyi államtitkár beszédet mondott a békerezolúció szellemében. Nyilatkozatait a sajtó rendkívüli tetszéssel fogadja. A Vossische Zeitung kifejti, hogy Kühlmann politikailag a többség talaján helyezkedett el. Nem taktikázik, lemond a fantasztikus hódításokról, másrészt tárgyalhatatlannak tartja Elzász-Lotharingia átengedését.

Budapest, október 10. Berlinből jelentik: A német centumpárt kancellár jelöltje Kühlmann, akinek érdekében a német békebarátok közt nagy áramlat van.

Az excár panaszkodik az angol királynak.

Budapest, október 10. (Saját tudósítónktól.) Bazelből táviratban: Az excár sajátkezü levélrel intézett az angol királynak, amelyben kéri, intervecciójon köze érdekében, hogy engedje meg neki és családjának Angliába, de leginkább Krimbe való költözését. Részletesen leírja a száműzetés szenvedéseit, családja több tagja megbetegedését. Sibéria csak a halált jelenti számára. A családja beteg tagjai részére orvosságot sem tud kapni.

Esti német jelentés.

Budapest, október 10. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelenté este: Flandriában változó erájü tüztévékenység. A Cammine erdőnél a Maastól keletre ránk nézve sikeres helyi harcok. Keleten semmi különös.

Mikor nyílik meg a gör. kath. tanítóképzőintézet?

Téglási Ferenc miniszteri megbízott Nagyváradon.

A nagyváradi görög katolikus tanítóképző ellenőrzésére kiküldött miniszteri biztos, Téglási Ferenc október elsején érkezett Nagyváradra a megkezdte látogatásait. A tanítóképző fentartóját, Radu Demeter dr. g. kath. püspököt kereste fel, akinek elmondta látogatásának célját, megbízatásának terjedelmét s az okot, amely ezt az intézkedést szükségessé tette. Radu Demeter püspök a következőket válaszolta:

— Figyelemmel hallgattam előterjesztését s álláspontját, sok tekintetben egyetérték asszal, de arról, hogy mikor nyílik meg a tanítóképző, arról csak akkor nyilatkozhatom, ha már az intézet igazgatójával, Mikulás József kanonokkal tanácsokostam.

Mikulás József kanonok aztán közölte a miniszteri megbízottal, hogy bár a gör. kath. püspökök Apponyi Albert gróf intézkedéseit körül néhányat sérelmesnek tartanak s nemrég úgy határoztak, hogy a tanítóképzőket nem nyílják meg, s nem köti magát merve a határozathoz s lehetőleg október hó 15—20 a között megnyitja az intézetet. Néhéz s helyzete a vidéken lakó tanulóknak, mert a közlekedési viszonyok nem kedvezők, az élelmezési nehézségek sem kiegyenlendők, de megállapodott már Lukács Odön főjegyzővel az élelmezésre néve s az ifjúság lassan szivárog be Nagyváradra.

Téglási Ferenc a miniszteri megbízott tanáramber, közel 15 évig tanított, utasott, látott és tanult.

— Hol tanult meg románul?

— Erdélyi ember vagyok, Déván, Kolozsvári tanítottam, — ott tanultam meg oláhul.

— Mi a hatásköre a miniszteri megbízott urnak?

— Megbízatásom kiterjed az ifjúság nevelésével kapcsolatos minden kérdésre és intézkedésre, tehát a gyakorló iskolára, tanításra, tanulásra, az ifjúság szellemére, az internátusra, az ifjúsági egyesületekre, és pedig úgy a tanítási idősékek alatt, mint a szünidőben. A szükséges együttműködést, a konzisztórium megatartását befolyásolhatja esetleg az iskolafentartó hatóság intézkedéseivel, de én hiszem, hogy nem lesz ok arra, hogy ezen a helyzeten változtassunk. Mikulás József kanonok, igazgató intelligens vezető ember, aki nem szereti a sürűdéseket s előtte csak a tanítás érdeke lebeg. Ugy látom, megérjük egymást. Azokat a házagokat, amelyek a régi tanítási tervzetben és szabályzatban lehetővé tették a háboru alatt tapasztalt visszaéléseket, közös egyetértéssel ki fogjuk küszöbölni.

A miniszteri megbízott ideiglenesen Nagypiac tér 12. I. alatt lakik, új lakása a Gerliczy-palotában lesz, ahova családosiul bakolliásik.

Kulturális társadalmi életünknek nyeresége lesz, amikor Téglási Ferenc miniszteri megbízott kivesszi a részét a kulturmunkából,

Ki hízalhat sertést?

Tudomására hozom a város lakosságának, hogy a magyar kir. miniszterium 3658 - 1917 M. E. számú rendeletével a sertés hizlalás feltételeit és a hizlalás engedélyezésére körtől eljárás illetőleg a következőket rendel:

I. Hizlalás háztartási és gazdasági szükséglet céljaira.

Háztartási szükségletre legfeljebb két drb sertést előzetes hatósági engedély kikérés nélkül mindenki szabadon hizlalhat.

Az ezen számon felül háztartási, illetve gazdasági szükségletre bárki saját háztartásában, illetve gazdaságában vagy idegen hizlalótelepen, de saját számlájára csak egy sertést hizlalhat, amennyi sertésnek számlájára és számlájára a háztartásban vagy gazdaságában ellátást élvező személyek vagy szalonajárandósággal bíró munkások ellátásához a legnagyobb takarékoság szem előtt tartásával szükség van.

Hogy ezen a címen valaki hány sertést hizlalhat, azt a hizlaló megén és gazdasági viszonyainak sapos mérlegelésével a helyi hatóság állapítja meg.

Ha valaki több járás vagy több törvényhatóság területén fekvő háztartásának vagy gazdaságának zair és szalonja szükseget gazdaságának egy helyen kívánja hizlalással biztosítani, ilyen címen hizlalható sertések számát az egyes gazdaságokra külön külön illetékes elsőfokú közigazgatási hatóság igazolása alapján a hizlalótelep helyére illetékes törvényhatóság első tisztviselője állapítja meg.

Amennyiben a háztartási vagy gazdasági szükséglet a hizlalás tartama alatt csökkenne, vagy a hizlók a tovább hizlalás alól bármely okból ki kellene vonni, a foltos legesze vált a hizlalásból kivont sertések az Országos közlelmzési hivatal rendelkezése alá esnek. Minden hizlaló köteles az ily változásokat aznek beállításól számítva legkésőbb 48 óra alatt a rendőrkapitányi hivatalnál bejelenteni. Az ily esetek felől a helyi hatóság az országos közlelmzési hivatalt az ívétel, esetleg a további hizlalás iránti intézkedés végett szonnal értesíteni köteles.

Azt, hogy valaki a háztartási illetve gazdasági szükségletre szolgáló sertések hizlalására saját természetből mennyi takarmányt használhat föl, illetve, ha saját terméni takarmánnyal egyúttal nem, vagy a kellő mennyiséggel nem rendelkezik, hizlalási célra mennyi takarmányt és hol vásárolhat, árpára néve a m. kir. földművelésügyi miniszter folyó évi 67.700 sz. rendelet, tengerre néve pedig a m. kir. földművelésügyi miniszter folyó évi 138.20 sz. rendelete szabja meg.

II. Hizlalás közszükségleti célokra. Termelők hizlalása:

A termelő a háztartási és gazdasági szükségletet meghaladó számban sertést csak hatósági engedély alapján és a folyó évi 3443 M. E. sz. kormányrendelet 2. § értelmében csak a zár alá vett tengeritermés fölételege feladásának felhasználásával hizlalhat.

A hizlalási engedélyt azoknak a termelőknek szükseget megfelelő tengeri áll rendelkezésükre, ötven darabig a törvényhatóság első tisztviselője adja meg, aki a megadott engedélyekről a m. kir. földművelésügyi miniszternek két hetenként jelentést tenni tartozik.

Megfelelő mennyiségű takarmánnyal rendelkező termelőknél ötven darabig több sertés hizlalására az engedélyt a m. kir. földművelésügyi miniszter adja meg. Az engedélyezésre vonatkozó kérvényeket, indokolt jelentéssel a törvényhatóság első tisztviselője terjeszti a m. kir. földművelésügyi miniszter elé.

Nem termelők hizlalása.

Nem termelők, valamint oly termelők, kik elegendő takarmánnyal, nem rendelkeznek, amennyiben közfogyasztásra hizlalni akarják, az iránti kérvényüket a törvényhatóság első tisztviselőjéhez terjeszthetik be.

A m. kir. földművelésügyi miniszter — amennyiben a rendelkezésre álló tengeri készletek elegendő — ezen hizlalások előjárás törvényhatóságokhoz megállapítandó tengeri mennyiséget fog a törvényhatóság első tisztviselőjének rendelkezésére bocsátani, aki azt az igényelt irányában a közlelmzési szüksegetől kezdve az igényjogosultak között, azokban egy jelentkezőnek legfeljebb huszöt (25) sertés hizlalásához szükseget (takarmányt) adhat.

Azoknak a nem termelőknél, akik huszöt darabig több sertést hizlalnak (pari hizlalóknak) ugyasintén városi, tisztviselői, szövetkezeti stb. beszerzési csoportoknak a hizlalási engedélyt hivatalosan a m. kir. földművelésügyi miniszter adja meg.

Ipari hizlalók és beszerzési csoportok kérvényeit indokolt jelentéssel a törvényhatóság első tisztviselője, katonai beszerzési csoportok, illetve a hadiüzemellátási törvény alapján katonai vezetőség által álló gyárak és üzemek beszerzési csoportjainak kérvényeit pedig az illetékes katonai parancsnok szükseget terjeszti a m. kir. földművelésügyi miniszter elé. Ezen kérvények tekintetében a m. kir. földművelésügyi miniszter az országos közlelmzési hivatalt vezető miniszterrel egyetértéssel dönt.

A m. kir. földművelésügyi miniszter ugy a törvényhatóság első tisztviselője által megadott, valamint az általa engedélyezett hizlalási engedélyeket nyilvánosság céljából az országos közlelmzési hivatal közi.

A törvényhatóság első tisztviselője által, valamint a m. kir. földművelésügyi miniszter által megadott engedély alapján hizlalásra beállított sertések a beállítás időpontjától kezdve az országos közlelmzési hivatal rendelkezésére közfogyasztási célra leköltöztetnek, ipari hizlalás esetében a hizlalás a m. kir. földművelésügyi miniszterrel egyetértéssel hizlalási engedély alapján az országos közlelmzési hivattal hivatalosan esetre külön szerződés felől köteles. A hizlaláshoz szükseget takarmányt a készlet irányában a m. kir. földművelésügyi miniszter csak ezen szerződés bemutatása esetében utalványozza.

A közszükségleti célokra hizlaló sertésekkel darabonként öt méterházas szemes takarmánnyal többet fölteni nem szabad. Ebből a takarmánymennyiségből ápa legfeljebb két méterházas lehet. Azon a vidéken, ahol a tengeritermés nem elegendő, a m. kir. földművelésügyi miniszter az itt megállapított ápmennyiséget fölelmheti.

A közfogyasztásra szánt sertések hizlalásához szükseget takarmánymennyiséget a m. kir. földművelésügyi miniszter a Hadtakarmény r. t. közvetítésével utalja ki.

A m. kir. földművelésügyi miniszter fel van jogosítva arra, hogy a takarmányhizlalás feltételeit is megállapítsa.

Oly sertést, melynek élősulya 50 kg. nál kevesebb, a közszükséglet kielégítésére hizlalni nem szabad.

A m. kir. földművelésügyi miniszter és az országos közlelmzési hivatal vezető m. kir. miniszter fel van jogosítva arra, hogy a közszükséglet kielégítésére engedélyezett hizlalásokat a helyszínen állandóan ellenőriztessék.

Büntető rendelkezések.

Aki a jelen rendeletet, vagy a hatóságok a jelen rendelet alapján kibocsátott valamely rendelkezését megszegi vagy kijárat, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kibágást követel és hat hónapig terjedhető elárassal és két ezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Azon sertések tekintetében, amelyekre

előzve a kibágást elkövetik, a törvény értelmében elkövetésnek van helye. A rendőri büntető eljárás során elkövető sertések értékek együttese a feljelentés illeti, több része, a felmerült költségek levonásával, a Hadirekkanth segélyalapja javára fordítatik.

Nem lehet elkövetni azokat a sertéseket, amelyek a birtokost a jelen rendelet értelmében a saját háztartási és gazdasági szüksegete címen megilletik.

Ezen kibágások miatt az eljárás a közszükségleti hatóságok, mint rendőri büntetőbíróknak, az államrendőrségnek működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Aki a jelen rendelet értelmében közszükségleti célra leköltött sertéseit jogellenesen elődegeníti, megsemmisíti, elfogyasztja, vagy a közszükséglet elől egyébb módon elvonja, arra a törvényhatóság első tisztviselője a fél meghallgatása után az 1916 évi VI. t. c. 2. § értelmében a közszükséglet kielégítésére elől elvont sertések értékének kétszereséig terjedhető kártérítést szükseget szabhat ki, melyet a felmerült eljárási költségek levonásával a rekkanth katonák segélyalapja javára föl fordítani. A marasztaló határozat ellen az az köléletől számított tizenöt nap alatt fellebbezésnek van helye a m. kir. belügyminiszterhez. A kártérítési összeg kifizetése a eszközvény elkövetőjének büntetőjogi felelősségét nem érinti.

Nagyvárad, 1917 okt. 9.

Lukács Odón s. k.,
polgármesterhelyettes.

A Hatósági Munkaközvetítő felállításása.

Értekezlet a városi háznál.

A városvárad Hatósági Munkaközvetítő felállítására tárgyban értekezlet volt tegnap délután a városi háznál.

Az értekezleten Lukács Odón polgármester helyettes elnöksége alatt Elemény Ferencné, dr. Ágoston Péterné, Gerő Armin, dr. Sarkadi Lajos, dr. Popper Ákos, Schwarz Lajos, dr. Altmann Jakob, dr. Katz Béla, Tátray Sándor, Cséglédy Jermás, Szűcs Izó és Pelle János voltak jelen.

Lukács Odón elnök bejelentette, hogy a szervezeti szabályzat megállapítása céljából jöttek össze. Ha a szabályzatot elfogadják azt a legközelebbi körgyűlésen a törvényhatósági elő terjeszti a tanács a munkaközvetítő hivatalt megelőző megnyitják.

Majd Szűcs Izó ismertette a szabályzatot, amely szablonos intézkedéseket tartalmaz. Az intézményt kellő alapon negygyé lehet fejleszteni.

Tátray Sándor a szabályzatban nem lát kellő garanciát arra nézve, hogy a munkaközvetítő elsősorban a helyi szükseget kielégítését tartja szem előtt.

Dr. Katz Béla azt kívánja, hogy az igazgató tanács kinevezésénél a munkás biztosió pénztári hallgassa meg a városi tanács.

Szűcs Izó viszont arra kér intézkedést, hogy a tanácsokat, mikor valamely iparra mennek, orvosilag vizsgálják meg, alkalmaznak e testileg arra a pályára.

Dr. Altmann Jakob kijelenti, hogy eddig is megvizsgáltak a munkásbiztosió pénztárnál a kezdő tanácsokat.

Ezután a költségvetés megállapítására tértek át. A főnöki állás kérdésénél kerekedett hosszabb vita.

A tervezet szerint 2000 K fizetés és 700 korona labór lenne, mert ez az állás a háboru tartamára csak ideiglenesnek tervezte-

lett, amelyet mellékfoglalkozásként egy városi tisztviselő látta el.

Többek horászólása után abban állapodott meg az értekezők, hogy a főnöki állásra egy olyan egyén alkalmazásának egy évre ideiglenesen, aki ha beválik, végleges főnöke legyen az intézménynek, s addig is 2660 korona fizetést és 800 korona lakbért élvezzen. Véglegesítés esetébe majd gondoskodnak magasabb fizetésről.

Dr. Sarkadi Lajos indítványára felírta a miniszternek, hogy az évi 3000 korona hosszajárlást adjon az állom., hanem a kiadások 50 százalékaival járuljon az állam a fenntartáshoz.

Lukács Olga előadta, hogy most már nem várják be a szabályrendelet jóváhagyását, hanem a városi tanács intézkedése után azonnal megkezdik a hivatal szervezését és a működést, a szabályzat jóváhagyása után megalkotják a választmányt.

Végül azt beszélték meg, hogy a munkaközvetítő hivatal helyisége a városbázárban lesz, abban a szobákban, amelyekből az élelmiszerrel foglalkozó vállalkozók költöztek.

Leányünnepély az Isonzó őrnél.

Meghívják az előkelőségeket.

Mi olyan küldöttség fog megfogadni a városban a főnök, amelyik előtt biztosan egyik sem marad zárva. Az újjárósi községi polgári leányiskola növendékei közül a legzebbek felvonulnak a városbázárba, hogy meghívják **Ember Géza főispánt**, **Rindler Károly polgármestert**, **Dr. Thury László** is közéleti elnököt és az összes tanácsosokat arra az ünnepélyre, amelyet az iskola növendékei rendeznek vasárnap délelőtt az Isonzó Őr körül.

Ezenek az ünnepélynek különös jelentősége van. Az összes iskolák közül az újjárósi községi polgári leányiskola az első, amelyik nyilvános ünnepély keretében röjje le halálját a háboru hősei iránt az Isonzó Őr előtt. **O. v. Balczay Antalné** igazgató is nem is találhatott volna alkalmasabb helyet arra, hogy az ifjúság lelkeiben ápolja a nemzeti érzéseket, mint az Isonzó Őr. Ez az egyszerű farszobor van olyan szent és drága nekünk, mint a legpompásabb márvány vagy bronzszobor.

A lányok députálójá arra fogja kérni a főispánt és a város vezető embereit, hogy jöjjenek le egy rövid negyedóra és hallgassák végig az 6 programjukat. Ez a program pedig a következő:

A szobor körül felállnak az iskola növendékei nagy négyzetben. Középen lesz két széksor a szobor talpánál, fognak szavalni és kis beszédeket tartani. Műsor után a polgármester ünnepélyesen átadja az iskolának az a diplomát, amit az iskola a hatvanéves korára gyűjtésért kap. Közben megtörténik az iskola lemezének a felcsomagolása is. Ez alatt a katonaszenek hangversenyét rendez és az iskola növendékei lapokat, lemezeket fognak árulni a közönség között.

Az ünnepély a Himnusszal kezdődik. **Lengyel Klári IV. o. tanuló** tart egy rövid beszédet, utána **Blayer Mária** fogja szavalni a Holt vitézek álma a költeményt a szótán **Pásztor Iona „Anyukám édes... o. verset** adja elő. **Angyal Iona** tanárnő vezetésével

az éjszakai „Isonzó Őr“ c. dallal szerep **I. Stoles Olga „Szépművészet“ c. versét** és **R. d. Magda Sze. Edének** egyik legzebb versét, a „Katonák családját“ fogja elszavalni.

A jogakadémia „Népszerű Főiskolai Tanfolyama“ a Katholikus Körben.

Több, rendkívül érdekes és fontos tárggyal foglalkozott tegnap a Katholikus Kör választmányja.

Különösen kedves megallozott ki. Az egyik a kir. katolikus jogakadémia tanári kara által szervezendő Népszerű Főiskolai Tanfolyam ügye, melyet a választmány igazán érdekes és hathatós támogatásban részesít a Szent László terem átengedésével, másrészt pedig a sajtóterjesztés ügye. Ebben is jelentős szerepet vár a Kör állásfoglalása.

A Katholikus Kör választmányának ülésén jelen voltak:

Dr. Lábán Lajos, **Dr. Karáczonyi János**, **Dr. Vučkics Gyula**, **Imrik S. Zoltán**, **Dr. Némethy Gyula**, **Dr. Imrik G. István**, **Dr. Schwager Ede**, **Dr. Krüger Aladár**, **Schuch Károly**, **Kereszty Károly**, **Hálász Gyula**, **Sürgő Bertalan**, **Biszörminyi Géza**, **Székely Károly**, **Verner Kálmán**, **Niedermann Antal**, **Szitarill Ferenc**, **Szark Gyula**, **Halmos András**, **Zuhra József**.

A Népszerű Főiskolai Tanfolyam.

Az ülés első tárgya volt a kir. katolikus jogakadémia dékánjának, **Dr. Buday Gyulának** adata. Ebben jelzi a dékán, hogy a kir. katolikus jogakadémia tanári karának más tudós főnökeinek bevonásával az Országos Szabadoktatási Tanács öglése alatt Népszerű Főiskolai Tanfolyamot szerveznek s ennek keretében belül előadásokat rendeznek a tudomány különböző ágairól a feladott műveltség közönség számára. Kéri a dékán a választmányt, hogy erre a célra november 1-től április 30-ig minden szerdán engedje át a Szent László terem. Az intéző bizottság kérvényt adott be a városnak, hogy az előadások közérdekű voltára tekintettel ingyen világlást engedélyezzen.

A választmány a kulturális célra való tekintettel készséggel átengedi a Szent László terem az előadások számára.

Sajtóakció

Dr. Vučkics Gyula, az irodalmi és művészeti osztály elnöke előterjesztette az osztályban **Bozóky Gyula** úrnagy által előterjesztett indítványt a kath. sajtótermékek hathatósabb támogatása tárgyában.

A választmány több tagja megerősítette azt a tapasztalatot, hogy sok pályaudvaron a keresztény lapokat és folyóiratokat eldobják az árulók, míg a szabadkőműves és keresztényellenes, meg frivol nyomtatványokat vigan árulják. Ugyancsak tapasztalati tény az is, hogy a nem keresztény lapokat az utcákon óriási erőfeszítéssel terjesztik.

A választmány felírta az Országos Katolikus Szövetséghez és annak érdekes közbenjárását kéri illetékes helyen, rendeljék el, hogy a pályaudvarokon a keresztény szellemű lapokat, folyóiratokat és könyveket a közönség előtt senki el ne merte eldobni, hanem mindenki, s ki tisztességes nyomtatványt akar vásárolni, ahhoz hozzá is járjon. Az elindítást pedig felkérte, hogy a nagy-

városi utcai lapterjesztés ügyében a megteendő és megtehető lépéseket tegye megfontolási tárgyává.

Ugyancsak **Dr. Vučkics Gyula** tett javaslatot a vezeti eszték megkezdéséről is.

Új tagokat felváltak: **Schuster Ferenc**, **Dr. Felföldy Sándor**, **Vidovich Béla**, **Dr. báró Apor Vilmos**, **Schangler János**, **Bánáss László**, **Follmann Géza**.

Tisztviselők személyi pótléka a tanács előtt.

Csak jutalmat javasol a tanács.

Mint már említettük, több törvényhatósági tag indítványt nyújtott be Nagyvárad város törvényhatósági bizottságához, amelyben kéri, hogy tekintettel a háboru alatt teljesített óriási és rendkívül nagy és fárasztó munkára, **Eleméry Ferenc** katonügyi tanácsosnak évi 2000 K és **Báthory László** katonügyi osztályhoz beosztott fogalmazó, tb. kapitányának évi 1000 K nyugdíjba is beosztandó személyi pótlékot szavasson meg a közgyűlés.

Ezzel egyidejűleg arra került az a korábbi indítvány, hogy **Juricskay Barna** adóügyi tanácsosnak szintén jutalom adassék az államsegély ügyek vezetéséért.

A városi tanács, mint állandó választmány, tegnap foglalkozott az indítványokkal.

A tanács tagjai ellene nyilatkoztak az indítványnak, mert bár nem ellenzik, hogy a három tisztviselő iránt az elismerés jutalom alakjában is kifejezésre jusszon, de akkor a többi vezető tisztviselőket is megilleti az elismerés, mert mástól serelem érne őket.

A háboruban mindenkinek megszaporodott a dolga, s ezzel a fizetésük nem áll arányban. Ha most az említett három tisztviselőt kiragadják a többi közül a jutalmazzák, az egyenlő elbánás elvébe ütköznék s az a látszatot kelthetné, hogy a város csak a nagyobb tisztviselőiről gondoskodik s a kisebb tisztviselők munkáját nem becsüli. A nyugdíjba beosztandó személyi pótlékot azért is elfogadhatatlannak tartják a felsőlévő tanácsosok, mert ezáltal a többi személyi pótlékkal bíró tisztviselőket serelem érne s ezen csak úgy lehetne segíteni, ha ezeknek is fizetés jár legúvó változtatás személyi pótlékukat, de különben a miniszter sem hagyhat jóvá az ilyen személyi pótlék megszavazását, mint azt már **Dr. Thury László** főügyész is meggyta jóvá.

Ember Géza főispánnak is az volt a véleménye, hogy általános fizetés rendezéssel kell segíteni a bajokon.

Végre is a heszas vita után abban állapodott meg az állandó választmány, hogy az indítványokat azon javaslatral terjesztse a mai közgyűlés elé, melyre a katonügyi osztály összes személyzete részére egyszerismindenkorra szóló 5000 korona jutalmat szavasson meg a közgyűlés, amelyet az ügyosztály egész személyzete között osztassanak szét.

Továbbá **Juricskay Barna** és az államsegély ügyeket végző ügyosztály személyzete részére 4000 korona segélyt szavassanak meg, amelyet szintén arányosan osztassanak szét.

Végül pedig utasították a tanácsot, hogy tekintettel az egyelőri sorsára elvére, a háború által megszakított munkára, annak idején terjedésben lévő javaslatot mielőbbi ügyosztályba tartozó tisztviselők megjutalmazására, amelyek a háború alatt több munkát fejtettek ki a ebben a kisebb alkalmazottak is részeseüljenek.

Ami csak helyeselni lehet, ha a város tanácsa végre a kisebb alkalmazottakra is gondol, és azonban nem árja ki azt, hogy a törvényhatóság ne mellényolja az illetésben is kifejtésére jutott érdemeket a ezeket kellőképpen honorálja. Az nem áll példa nélkül Nagyváradi város törvényhatóságában, hogy egyes tisztviselők nagyobb munkáját külön is elfe merje és kellőleg jutalmazza. Ennek előírására egyedül a törvényhatóság illetékes.

Hisszük, hogy a mai közgyűlésen is megtalálja a város törvényhatósága a helyes utat.

Hogy a miniszter mit hogy helyben, mit nem, és a miniszter dolga lesz, majd annak idején.

A boros hordókat be kell jelenteni.

A m. kir. miniszterium 3728—1917. M. E. számú rendeletével elrendelte a boros hordók öszeírását, ár alá vételét és a hordók legmagasabb árának megállapítását. A bejelentésre vonatkozólag a rendelet vonatkozó főbb rendelkezései a következőkben közlöm:

Mindazok, akik a jelen rendelet életbe lépte előtt bor vagy szesz eltárolására alkalmas fahordót eladás céljából készítették vagy szintén készítenek, továbbá azok akik ilyen hordók eladásával tisztességesen vagy csak nikéllingal is foglalkoznak, kötelesek az 1917 évi október 5 én meglevő összes ilyen hordókészleteket, valamint a jelen rendelet hatályának tartama alatt szintén készült, illetőleg beszerzendő hordókat az alábbi rendelkezések szerint bejelenteni.

Az 1917 évi október 5 én meglevő a e rendelet hatálya alá eső hordókészletét a bejelentésre kötelezett legkésőbb az 1917 évi október hó 10-ik napján az ezután készült tisztség, illetőleg beszerzendő hordókat pedig — mindaddig míg az a rendelet hatályban van — hetenként egyszer, még pedig a hét utolsó napján, a mellékelt minta szerint készített bejelentési lapon — a bejelentési lap rovatainak pontos kitöltése mellett, kötelesek a polgármesteri hivatalnak bejelenteni még pedig úgy, hogy a bejelentési lap legkésőbb a fent megállapított napokon ajánlott levélben postára téve vagy az illetékes hatóságoknál közvetlenül benyújtassák.

A bejelentési lapokat két egyenlő példányban kell kiállítani, a az egyik példányt a m. kir. földmivelségi miniszterhez, a másikat pedig a polgármesteri hivatalhoz kell benyújtani.

A bejelentés alá eső hordók a jelen rendelet erejében fogva ár alá vétetnek. Azokból — a jelen rendelet 7. § a szerint szükséges hatósági utalvány nélkül — senkinek semmit eladni, elajándékozni vagy vagy másként elidegeníteni, sőt kölcsönadni sem szabad.

A jelen rendelet hatályának tartama alatt olyan fahordót, amely boroshordóval való használatra alkalmas, csak a 7—9. § ban körülírt hatósági utalvány ellenében és pedig csak az utalványban megnevezett egyén részére a az ugyasított megállapított ártarla-

lommal szabad eladni vagy más módon elidegeníteni. Kivétel az az eset, ha a hordó borral megtöltve, a borral együtt kerül eladásra.

Hordókra szóló utalványt előszörban a bortermelők részére a folyó évi termés becsültelérésnek előjára kell kiállítani.

Az utalvány kiállítására annak a törvényhatóságnak az első tisztviselője (alispán, polgármester) illetékes, amelynek területén a kérelmező szőlője vagy pincéje van, ahova a hordó szükséges. Az illető tisztviselőnek az utalvány kiállítás előtt meg kell győződnie arról, vajon elegendő-e a kérelmezőnek a két hordóra szükség a az csak a tényleg szükséges mennyiségre adhat utalványt.

Aki a rendelkezés, vagy a földmivelségi miniszter által a 13. § alapján kiadandó rendelkezések rendelkezései: meg szegi vagy kijárat, vagy megsemmisítés, vagy kijáratoknál bármilyen módon közreműködik, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — közbiztonságát követ el és hat hónapig terjedhető eltilással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A rendelet többi részére nézve felvilágosítás a polgármesteri hivatalban (I. em. 2. sz.) adható, ahol bejelentő lapok is kaphatók.

Felhívom figyelmébe a rendelet értelmében bejelentésre kötelezettek, hogy az eset leg bíróságban levő összes hordókat — a fenti súlyos jogkövetkezmények terhe alatt — bejelenteni a kellő határidőben el ne mulasztják.

A rendelet értelmében a város területére meghatározandó maximális árakat későbbi fogalom közhírással közlöm.

Nagyvárad, 1917 október 9 én.

Rinalor Károly a. k.
polgármester.

..HIREK

Az Orsolya-zárda új fejedelemszövevénye.

Pataky Pallomána, az Orsolya-zárda fejedelemszövevénye betegsége miatt lemondott az Orsolya zárdában már évtizedek óta elfoglalt előkelő állásáról. A volt fejedelemszövevény Budapestre ment, ahol a Szent János kórházban gyógykezelés alatt áll.

Pataky Pallomána több mint 25 éven át állt az Orsolya zárdá élén és az idő alatt ezt az előkelő zárdát, mely mindig vezetett városunkban a nevelés terén, a virágzás magas fokára emelte.

Nagy tisztelettel, kiváló műveltséggel és nevelés legfontosabb tényezőjévé tevé, és e tőren szerzett érdemeit a király koronás arany érdemkeresztjével is kitüntette.

Az Orsolya rendház tagjai tegnap tartották választó gyűlést, amelyen megválasztották az új fejedelemszövevényt. Egyhangúlag Alanyi Emerika máterit választották meg. Az új fejedelemszövevény 37 éves, az előtt a pozsonyi Orsolya-rendház tagja volt és az idén szeptemberben jött Nagyváradra mint tanítónőközponti tanárnő s itt tanít az iskola vezetésével s az intézeti növendékek prefektája is volt. Itteni működését megelőzőleg Pozsonyban tanított az ottani tanítónőközpontban.

Rövid illmüködése alatt is meg tudta szeresni rendházát kitűnő díszlettel, nagy műveltséggel és rokonszenves egyéniséggel. Tal, amelyek méltóvá teszik arra, hogy em-

nek a nagy jövőjű intézetnek további virágzóssá vágyva.

* **A kath. autonómia megvalósítását kéző íveket elvetkedjenek azok, akik ily íveket aláírások gyűjtése végett magukhoz vettek, ma este 6 és 7 óra közt a Tiszántúli szerkesztőségében átadai.**

* **Az igazoló választmány ülése.** Nagyváradi város igazoló választmánya tegnap délután tartott ülésén vették tárgyalás alá a jövő évi virilis névjegységek alapját képező adókimutatás ellen beadott felszólalásokat. Az ülésen Frankó Endre elnöklés alatt jelen voltak: dr. Hoványi Géza, dr. Medvigy Gábor, dr. Mihályi Lajos, dr. Olasz Béla, dr. Popper Ákos, dr. Várnai Ferenc és Pástor Bertalan aljegyző, mint előadó. Az igazoló választmány előszörban is elvi megállapodásra jutott arra nézve, hogy a részvétársaságoknál érvessett jutalékok után kivett III. oszt. adó leszámítását a virilis jog megállapításánál kellő, mivel a közigazgatási bíróságnak van egy döntése, amely szerint csak az adók a virilis jog megállapításánál csak akkor veszők számlásba, ha azok egyéneknek vannak kivétel. Nálunk pedig ez adók nem egyénként vettettek ki. — Ezután elbírálták a beérkezett felszólalásokat s ehhez képest bevételtek a jövő évi virilis köz: Friedländer Ernő, Markovits Hermann, Molnár Andor, Sonnenfeld Adolf, Havas Mór, Komló Aladár, dr. Siera László. Hejyt adtak ugyan Scala József és Mittelmann felszólalásainak, de ezek azért nem jönnek be a névjegységek, mert így sem éri el adójuk a megkívánt magasságot. Nem jönnek be a virilis köz dr. Pástor Adolf és dr. Mihályi Lajos.

* **Az iskolák visszaadásáért.** A magyar gyermek tanulmányi társaság nagyváradi fiók köz, folyó évi szeptember hó 24-én tartott ülésén elhatározta, hogy Nagyváradi város tanácsához fordul avval a kérelmessel, kövessen el mindent, hogy a katonai előokra elfoglalt iskolák rendeltetésüknek visszaadásának. A határozat anynyire közérdekű, indokai annyira kézzel fekédk, hogy lehetetlen fölötté egyetérten napirendre tűzni. Hisszük, a tanács megfelelő állásfoglalással módját fogja eíteni annak, hogy ez az égetően fontos kérdés kedveső megoldást nyerjen.

* **Megérkezett a nyugdíjas tanítók s a tanítók özvegyeinek háborús segélye.** A nyugdíjas tanítók és a tanítók özvegyeinek régea várt háborús segélye megérkezett. Az arra illetékesek az a célra szolgáló blankettán kitöltött nyilatkoellésben fölvehetik a kir. adóhivatalnál. A kitöltő miniszteri rendelet száma, melyet a nyugtára rá kell vasalni 148.186—917.

* **Bottlik István — báró** Budapesti tudósítónk jelenti: A holnapi hivatalos lap közli, hogy a király Bottlik István földmivelségi államtitkárát báróvá nevezte ki.

* **Méhészeti tanfolyam nők részére.** A Tisza Kálmán-évi kirendeltségi épületben október 15 én nyílt meg a legújabb méhészeti tanfolyam, amelyet nők részére rendez a földmivelségi kirendeltség. Jelentkezések addig tömegesen történtek, a tanfolyamot Nemes Győző szaktanár veseti, a megnyitáson Davida Lajos dr. miniszteri titkár tart beszédet.

* **Az Urnök Mária Kongregációja** ma d. v. fél 5-kor tartja rendszeres összejövetelét a szokott helyen.

* **Az Apológiai Kurzus** előadása Holnap, péntek d. v. 5 órákor lesz az urnék részére ezennel az Orsolya sárda helyett a Ksh. Ktr. válszimányi termében. (Földszint.)

* **Justh Gyula** ravatalon. Budapesti tudósítónk jelenti: Justh Gyula politikusi és átiratíróként a Nemzeti Múzeum aulájára, ahol a ravatalát feleltették. Temetése pénteken délután 3 órákor lesz. A függetlenségi párt nevében Holló Lajos fog a sírról beszélni.

* **Kitüntetés.** Ó Felső Kovács Dánielnek, a többszörösen kitüntetett fiatal hősi honvédezáradatnak, a másodoszi ezüst Sigrum Laudist a kardokkal együtt adományozta.

* **Október 15 én be kell vonni.** A helybeli or. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokságnak megkeresése alapján a legsigorubbán felhívom a f. hó 15 én bevonulandó népfelkelőket, hogy a bevonulási nap délelőttjén a kiegészítő parancsnokságnál pontosan jelentkezzenek, mert ellenkező esetben már folyó hó 16 án elővezettetni és késélmükért megfenyítettrel fognak. Nagyvárad, 1917 október 10. Eleméry Ferenc katonasági ténacsnök.

* **Signum Laudis** a király Sipes Adorján 37 ik gy. e.-beli tart. főhadnagyot és Matsinger Márton 70. gy. e.-beli tart. hadnagyot a legelső dícsérő elismerésével tüntette ki.

* **Katonai kinvezések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Hannig Károly népfelkelő egységügyi adalóst, azon kívül Schwarz Károly és Kreis Szevér 4 ik honvéd gy. e.-beli, dr Kun B. l: 37 ik gy. e.-beli tisztjelöveket hadnagyokká nevezte ki.

* **3 ezer koronás lopás a Bonbonnierében.** Tegnap délelőtt nagyobb szabáru lopás történt a „Bonbonniere“-mulató hadahelyiségben. Az irodahelyiséget takarítás céljából nyitva hagyták. Ezt az alkalmat felhasználta Fölöp Sándor szinpadmester, beszédként az irodahelyiségbe s az ott levő ékszereket: egy hosszú női aranyláncot, 1 duplafedelt női arany órárt, 1 arany karórt, 1 arany nyakláncot medallionnal, 1 pár briliáns függő platina fopalatban, 1 darab 10 koronás aranyat és 900 koronás készpénzt csaszszedett, azán megaszkótt. — Az ellopott érték 2—3 ezer koronát tesz ki. Fölöp Sándort keresi a rendőrség. Az illetőt már jól ismeri a rendőrség, több isben őrtének azimulálta magát.

* **Nem lesz többé szódavíz.** A hivatalos lap tegnap este ma honvédelmi miniszteri rendeletet közöl, amely bizonyos ón- és óndívószettől készült tárgyskat hadicélna rekviráltnak jelenti ki. Et tárgysk a következők: a szörnyő készületeknek ónból vagy óndívószettől készült vezeték, ónszűkítő darabjai és alkotórészei, akár a gyártók, akár a kereskedők birtokában vannak, mindenféle ónból és óndívószettől készült csövezetek és szerelvény és a szikvisek palackoknak ónból és ónból, ugyancsak ezek ótvószettől készült fejei. A készületeket legkésőbb október 25-éig ajánlott levélben kell bejelenteni a központi kémrekvizációs bizottságnak. A rendelet ki-

hirdetés nyáján lép életbe és érvénye kiterjed az ország egész területére.

* **Csak egy darab ruhát...** Nemcsak beköszönt a tél a szél a szegény családok kérdelmé — a hideg elleni védekezés. Jól tudjuk, hogy még a legjobban módosultak, azok is mily nagy áldozatok árán tudják ruházati szükségüket beszerezni. Az egész háboru alatt bebizonyították a nagyváradai asszonyok és leányok, hogy nem rézték fölennül a világháboru borzalmaival, hanem míg kőn kődönnek harangként, crettünk a zúzó, addig ml töltők telhe- lőleg, igaz szívvel lélekkel legyekünk segítségére lenni hős vitézeink családjaiknak. Tartunk össze most is, ne lankadjunk el, hisz falnk is kitartón barcolnak, pedig mily súlyos az ő helyzetük. Most segítő munkánkra még nagyobb szükség van, mint valaha, nézzük át ruháinkat, fehérneműinket, maradjék szövetelinket s kősi sűnk mind, de mindnyáján csak egy darab ruhát. Legyen az akár egy szőcsendő, akár egy kis ingecske, akár tőbbsz. Most már semmit sem adhat, de egy kis tőbbszettel valamit mindnyáján adhatunk. Különösen véseljük lelkünkön a csaczenek ruhával való megelégedést. Ők a nemzeti leggyengébb hajjait, ő ruhák kell a legjobban gondolkunk s hogy erre mily nagy szükség van, azt minden magyar nő érzi. Milyen szép hazafias mozgalmak voltak, ha asszonyaink, leányaink ömerőcsék körében zeha varródól utánaokat rendezésnek. Mindenki vinne maradjék-nyagot a szokból együtt manoyi sok kis apróság kerülne ki! Mgy egy ilyen társaságot a házban egyesök keresztségén lehetne elnevezni. Például: „Anna kör“ stb. Milyen szép közeledő példa, manoyi féső gyümöket menthetünk meg így, ha ama események bölgyeink nem az évében visszahagynak talán... Az ilyen társaságot kérjük velünk indítani. Kegys adományokat, báni is beletjes szegyet, — várásához, — kész ruhacsendőket, csak egy darab ruhát kérünk, melyeket a legalkalmasabban jutalunk azoknak, akik erre igazán reá szorultak. Hálás köszönettel vesszük és nyugtázzuk bármily csekély adományt. A Vöcs Kereszt „Jóbbes“ család vezetésébe. Torvényszéki palota: földszint 25. ajtó. Telefon: 14-57. Hivatalos óra d. e. 10—12.

* **A turf áldozata.** Budapesti tudósítónk jelenti: Tegnap a lövőtervényen egy eddig ismeretlen nevű főhadnagy az egyik futásban 72 ezer koronát nyert egy lovon. A pénzt azonban elvasztotta. Előölti elkeseredésben ott a verseny pályán föbe lökte magát. Meghalt.

* **Adományok a patronás Petry-alapjára.** A Nagyváradai és Bita-magyar Parasztsz. Egyesület által néhai Petry Gyula emlékeztetere létesített alapítványra Szűcs Izó ipariakolai igazgató és dr. Medvigy Gábor ügyvéd buzgólkodása folytán újabbban a következő adományok érkeztek az Egyesülethez: Az iparos tanonciskola tanári kara 10, dr. Gurwald Henriette 10, dr. Ágoston Petrus 5, dr. Medvigy Gábor 10 koroná. Az egyesület elnöke úgy a nemzes lelkű adakozóknak, mint az adományok gyűjtésénél közreműködött Szűcs Izó és dr. Medvigy Gábor tegoknak a nemzes cél érdekében kifejtett fáradsáttalan és buzgó ténykedésért hálás köszönetet mond.

* **Zeneiskolai értesítés.** Bleyerné Garzó Adél zeneiskolájába Rákóczi-ut 12 III/20, a hegedűtanészakia Recht Sándor hegedűművészt, a kiváló pedagógust szerződtette. Beiratások naponta eszközöltenek.

* **Az Egyesült Bank és Takarékpénztár** r. t. értesíti t. ügyfeleit, hogy a VI ik 6% cs hidikélesön végleges címleteit az az neli idején kisdótt pénztári és ismervények ellenében a pénztári órák alatt kiszolgáltatja.

* **Különléle íróasztalok** eladó a Poigári takarékpénztárban.

Gépmunkást és kijáróleányt keres a Tiszántúli azonnali belépésre. Szilágyi Dezső-utca 5.

* **Intelligens tanulóleány** várásához és kézimunkához fizetéssel felvétetik. Haltenberger-gyár.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Csütörtökön: **Márvány menyasszony** (Bemutató előadás).
Pénteken: **Márvány menyasszony**.
Szombaton délután: **Táncosnő**.
Szombaton este: **Márvány menyasszony**.
Vasárnap délután: **Rip van Winkle**.
Vasárnap este: **Márvány menyasszony**.

A Márvány menyasszony.

Operette 3 felvonásban. Irta Blumenthal Oszkár. Fordította Heltai Jenő. Zenéjét szerette Strauss Oszkár.

A Márvány menyasszony azsal a biztositékkal vonul be ma este a Szilágyi színház színházára, hogy a bemutató előadás után még számos oly est következék, amelyekben zenéjük házak községei ispsol a Márvány menyasszony szerepét és szővegezté- ségének, amelyek mellett kelnek nemes versenyre azokkal a léger operettekkel, amelyek a nagyváradai szinpadon a jubilaris előadások háttérében éteek.

Hogy miben látjuk ennek a blaton meg- jósolható sikernek a garancóját, arra meg- yűzőn felel a szinpad, amelynek bomlósán Blumenthal Oszkár, Heltai Jenő és az utó- srihetetlen operette szerzők: Strausz Oszkár neve ékeskedik.

A vicám szőveget még fűszeresebbé tette Heltai Jenő fordításának éde humor, míg Strauss Oszkár elragadó könnyedsége olyan muszikát komponált a Márvány menyasszony szővegéhez, amely nálunk is hamarosan épp oly népszerű lesz, mint Budapestben és Blesben.

A nagyváradai előadást Erdélyi Miklós rendezte, akinek lelése és áldozatkésztsége párosulva, pompáját igér.

A szereplők is kitűnően vannak meg- választva. Így Niobé, a Márvány meny- asszonyt Vigh Mária játssa. Kedves ének- pártik jutnak Megyeri Lora és Habér Lor- lerak. A humoros elem sorait T. Pogány Janka nyitja meg és vele együtt farsadoz- nak az állandó derűltség listosításán Tompa Béla, Szilágyi Jenő és Soli Béla és Szabó Gyula és igen jó szerepekben lépnek fel Vámos Gizi és Váradai Lajos is.

A Táncosnő.

Leonyel Menyheri kitűnő sikerrel bemutatott szinjátéka: a Táncosnő Havassy Mariskával a címszerep- ben szombaton délután kerül szinra legkö- zlebb.

Stambul rózsája.

Budapest utcsái valósággal visszhangszanak a Stambul rózsája csodaszépessé, kedves melódiaitól, amelyek kottáit tényleg ott vannak minden művelt ház szongorájának kottaállványán. A finom, érzéttel muzsika, festőien szép millió- ban már bevonul a Szilágyi színház szin- padára is, amennyiben Erdélyi Miklós szin- igazgató már megsejtesse előadására a Stamb- ul rózsáját, amelynek bemutatójára már szerényen folynak az előkészületek. A me- repülőn kívül a díszletalkotásna személy- sete is erős munka előtt áll, mert a Stambul rózsája nálunk fényes kiállításban, teljese- n új díszletkéssel kerül szinra.

Ripp van Winkle. Vasárnap délután Ripp van Winkler, Plarquette bájos zenéjének operettjét tünteti műsorra a színház. Lelethet hármas énekespárt Kovács Margit, a színházukat kiváló koloratúrája énekl.

UKANIA MOZGÓ-SZÍNHÁZ

Csütörtök
Szenzációs új műsor.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

APOLLÓ MOZGÓ-SZÍNHÁZ

Csütörtök
Új műsor.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

IRODALOM

A Vasárnapi Ujság október 7-iki száma több érdekes képet közöl Tompa Mihály emléktábla-részletéről, a naplószerkesztő, H. Vilmos német orvósérdeklődéséről, az oroszországi savanyúságról, görög hadiállásokról, a Balneozsana-félekéről stb. Szépirodalmi szemelvények: Pékár Gyula regénye, Szélföld Zsigmond tárcája, dr. Vallentinyi Dzsózsef cikke Tompa Mihály szerelméről, Böszörményi Katalin irását, a nagy szemérmős új közlemény az amerikai állatkisértelemről, egyéb közlemények: Hantos Elemér, Kun Béla állatkisértelem és az elhunyt Festetics Géza gróf alapítványának arcképe a rendes heti rovatok stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadó hivatalában (Budapest, IV. Egypetű utca 4. szám.)

As Élet szépirodalmi képei heti folyóirat (szerkesztő Ardor József) október 7-iki száma a következő tartalommal jelent meg: Október hatodik. Szén. — „Ez vagyok az igaz szülő és Atyám a szőlőműves.” Prohászka Ottokár. — Pygmalion szerelme. (Költemény.) Anka János. — Tavasszi hó. (Regény) Pokoray Margit. — Napfelkelt. (Költemény.) Boros Ferenc. — Szamovár mellett. (Elbeszélés) Domonkos István. — Akik az élettől félnek. (Regény.) Irta Henry Borderaux; fordította Kálmán György. — Kultúra. — Bekötött könyvek. — Hétről hátra. — Szerkesztői üzenetek. — A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15/c. Előfizetési ár felőre 10 korona. Mutatvány számot készséggel küld a kiadóhivatal.

A Társaság svéd száma. A stockholmi társaságok révén oly annyira aktuális Svédországról érdekes számot adott a héten A Társaság. A vezetőik az északi vezető személyes állása jelentőségét mutatja. Vessl Margit a Stockholmba kerülő idegen főnemességéből ír meg sok fontos apróságot. Dobay István svédországi uti-utalóiból közöl öt színes válságot. Neidastem Verner a kiváló svéd, elbasszó gyönyörű novellája és Strimbarnnek Konstanz-lányi Dzsózsef fordította, költeménye egészeit ki a gazdaság szám tartalmát, a melyet pompás aktuális fényképek díszítenek. A Társaság előfizetési ára egész évre 28 korona, fél évre 14 korona, negyedévre 7 korona. Mutatvány számot ingyen küld a kiadóhivatal. (Budapest, IV. Reáltanoda-utca 18.)

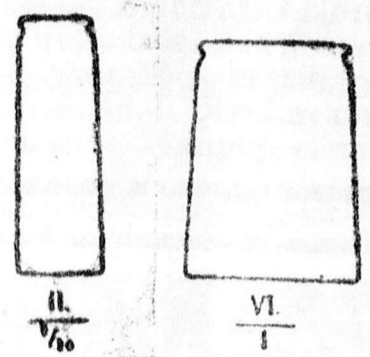
VIGADÓ MOZGÓ-SZÍNHÁZ

Csütörtök
Szenzációs új műsor.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

NYILTTÉK

HETI ÁRJEGYZÉK

Befőttes. Uborkásüveg. Befőzéshez hólyagpapír. Porcellán edények
Leszállított olcsó árakban.

Porcellán mozsár, ütővel	6.-
Mély és lapos tányér finom porcellán	70.-
Csemegés kis	40.-
Tésztástál 6 személyre	8.-
Sültéstál 6 személyre	8.-
Főzelékstál 6 személyre	8.-
Salátástál 6 személyre	8.-
Levesesfazék 6 személyre	4.-
Mártásos csésze 6 szem.	1.-
Sótartó fogvájós 6 szem.	120.-
Vizes kancsó 6 személyre	8.-
Vizeskészlet színes finom festéssel	4.-
Boroskészlet színes	4.-
Söröskészlet színes	4.-
Likörkészlet színes	4.-
Befőtteskészlet kristály fehér	4.-
Majolika cukortartó díszes	4.-
Majolika vizeskancsó színes	4.-
Feketés gyermek készlet	8.-
Kávés gyermek készlet	8.-
Majolika állvány színes	6.-
Teáskészlet színes aranyozással	10.-
Kávékészlet színes aranyozással	10.-
Feketés készlet színes aranyozással	12.-
Mosdókészlet színes roccoco	12.-
Majolika fali sórtartó színes	3.-
Majolika fűszertartó nagy	3.-
Majolika fűszertartó kicsi	1.-
Porcellán fehér teáskanna	2.-
Porcellán fehér kávéskanna	2.-
Porcellán fehér teáscsésze	80.-
Porcellán fehér kávécsésze	80.-
Porcellán fehér gyümölcstányér	80.-
Ebédőkészlet felszerelve, sz. aranyozással	50.-

Konyha berendezési főzőedények. Evőeszközök. Lámpa-árúk. Tükrök. Képektervezés.
: : Ablak üvegezés. : :
Áraink viszonteladóknak is érvényesek.

KOMLÓS TESTVÉREK
üveg, porcellán lámpa és táblaüveg nagykereskedés.
Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszám 372.

Főosztály: **DR. KRÜGER ALADÁR**
Feltöltés szerkesztő: **DR. PAPP KÁROLY**

M. kir. Állami Gyermekmenhely Nagyváradon
Pályázati hirdetmény.

A nagyvárad m. kir. állami gyermekmenhelyen megüresedett intézeti felügyelőnői állásra pályázatot hirdetnek. Az állást elnyerni óhajtok a szükséges felvilágosításokat a gyermekmenhelyen délelőtt kaphatják meg.

Az állással járó teendők: a menhely egész háztartásának vezetése, a fehérnemű és ruhatár kezelése és nyilvántartása
Előnyben részesülnek, akik a kerégtudományban és általában gazdasági tudományokban jártasság és némi írásbeli adminisztratív teendőket is tudnak végezni.

Nagyvárad, 1917 október hó 10.
Dr. Edelmann Mezeyhért
igazgató főorvos.

Vas és rézagyak
afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: összehajtos ágyak eredeti gyári árakon kaphatók
Tátray Sándor
r.-t.-nál Körös-utca 11.
Telefon szám: 558.

* Kisdó Rimanóczy-utca 13. számú házban öt szoba, konyha és mellékhelyiségek-ből álló lakás, mely irodahelyiségként is alkalmas, folyó évi november 1-től. Betegezhetni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárban, Teleki-utca 2. sz.

ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Nagyvárad, Bémer-tér.
Befizetett részvénytőke
1.000.000 korona.
Elfogad takarékbetétet könyvecskékre és folyószámlára s azt előnyösen kamatoztatja. Leszámítol váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad érték-papirokra.

Mindentéle vidéki megrendeléseket azonnal szállítunk.
Telephon 92. sz.

Szélből, hidegtől
kifujt

vörös arcra és kézre
továbbá szeplő, miteszer
és pattanások ellen

legjobb szer az

Alabástrom Crème,

mert a legtisztább és legjobb anyagokból van összeállítva, minőségére és hatásaira nézve felülmúlja az összes forgalomban levő készítményeket. Kétféle minőség van nappali és esteli használatra.

1 tégely ára 2 kor. 50 fill.

EMIR-arcmosó

Törvényesen védve!

Legtökéletesebb szert bőrhámlás és sömör, továbbá izzadó, fényes, zsíros (miteres) atkás arcra naponta, abányszor szükséges, gyaputra öntött folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehelet finomságu hamattal volna bevodva. Az atkák pár nap alatt elmúlnak Teljesen ártalmatlan készítmény. Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól!

Ara üvegenként 2 K.

Ezen szerék kaphatók;

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett.)

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádgos,
vízvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, irógépek, kerékpárok, ellenőrző kasszák és gramafonok szakszerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkék elfogadtatnak.

IZSAK LIDIA

Elsőrendű
iszácsoló

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Park-szálloda épületében.
Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Sziliget-színház művésznőinek egyé-
cülű tisztaságát elő-
tisztítók és által-
ános bőrtisztítók.
Fűzők mentés után a
legrövidebb idő alatt
elkészíthetnek.

Eladó

kedvező fizetési feltételek mellett a Várkapu-utca 4. és 6. számú, a Szent János-utca 30. számú, a Széles-utca 1. számú, mely közvetlen a 3. vashid szomszédságában van, valamint a Vízvezeték-utca 54. számú ház. Értekezhetni lehet a Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmibanknál Rimanóczy-utca 6. sz. alatt.

Nagyteleky és Arany János-u. sarkán lévő házban egy szobás konyhából álló lakás a souterrainban november 1-re

kiadó.

Ertekezni lehet INCZE irodában.

18840—1917. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. Pénzügyigazgatóság 65460—1917. szám alatt a szőlőtelek felvételére nézve a következő rendelkezés ket adta ki:
A m. kir. pénzügyminiszterium a f. évi szeptember hó 15-én kelt 121980—1917. számú delele szerint a központi szeszifőzde vállalkozói a központi szeszifőzde területeiről a központi szeszifőzdebe becsatlított és szeszifőzde alkalmas szőlőtelek helyét az 1917—1918. termelési időszakban az alábbiak szerint tartoznak átvenni:

1. Perézess vagy romlott törkölyt a központi szeszifőzde vállalkozója nem köteles átvenni.

2. Ugyan esetekben, smiddén a termelő a szőlő szarát (csomóját) a bogycóktól külön választja, a központi szeszifőzde vállalkozója a bogycóktól nyert törkölyvel együtt a szőlő szarát (csomóját) is átvegyen ugyanazon szőlőteleken átvenni. Ellenben egyedül a szőlő szarát (csomóját) a bogycóktól nyert törköly nélkül nem tartoznak átvenni.

3. A központi szeszifőzde vállalkozója a friss hegyi szőlőtelek helyt métermésszámként 14 (tizennégy) kor, a betaposott (kierjedt) hegyi szőlőtelek helyt métermésszámként 16 (tizenhat) kor, a friss sikkevesű (kerti) vagy homoktalajú szőlőtelek helyt métermésszámként 12 (tizenkettő) kor, a betaposott (kierjedt) sikkevesű (kerti) vagy homoktalajú szőlőtelek helyt métermésszámként 14 (tizennégy) kor, a kúngerost (törkölybor készítésre használt) sikkevesű (kerti) vagy homoktalajú szőlőtelek helyt métermésszámként 8 (három) kor. áron köteles átvenni.

Megjegyzeteltik, hogy a borhazaitásnak és hamisított bor forgalombahozatalának tilalmáról szóló 1908 évi XLVII. t. cikk 12. § a értelmében törkölybor készítése csak akkor van megengedve, amikornek 4 kataszteri holdnál nagyobb szőlőtelek minős és hogy az idézett t. c. 33. §-a szerint az a termelő, aki törkölybort akar készíteni, köteles szemzárókat legelőbb 48 órával előbb az illető község előjáróságának bejelenteni. Ezzel fogva a központi szeszifőzde vállalkozója, amennyiben gyűjtek van arra, hogy a termelők szőlőtelek helyt az idézett rendelkezések ellenére használták törkölybor készítésére, a kihágási eljárás megindítása végett forduljanak a rendőri büntető bírósághoz, gyakorló és az idézett t. cikk 55 §-ában felsorolt hatóságokhoz.

4. Az olyan betaposott szőlőtelek helyt után, a melyet a központi szeszifőzde vállalkozója legelőbb 1917 november 30-ig átvenni nem volt, minden megkezdett hónapra métermésszámként 50 fillér óratsi és gondoskodási díjat tartoznak a termelőnek fizetni. A betaposott szőlőtelek helyt legelőbb 1918 május 1-ig a központi szeszifőzde vállalkozójának átvevni kell.

Önként értetik az, hogy a fent megállapított árak fizetendők a beváltó állományokban, vagy esetleg az egyes községekben átvevett szőlőtelek helyt után is.

Ezen rendelkezéseket azaz a felbírálással köcsöm a szőlőtermelőkkel és birtokosokkal, hogy a szőlőtelek helyt és pedig a friss és használatos szőlőtelek helyt bevételeiről már most saját érdekeikben annál is inkább gondoskodjanak, mert ellenkező esetben a rendelkezésben idézett törvényes intézkedéseket volnék kénytelen foganatosítani.

Egyidejűleg közlöm, hogy az ellenőrzésnél Márkus János hegyközségi bizottság tag, aki a szükséges ellenőrzési lépéseket saját hatáskörében fogja megtenni. Nagyvárad, 1917 évi szept. hó 30-án.

Juricskay,

pénz- és adóügyi tanácsos.